

ELIYVESZTŐSÉG TELEFON 1-77

fjelli telefon (nyomda) 2-02

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Eero L. Pop 10

ELCIZÉTESI ARAK:

Egy évre .....
 Három évre .....
 Egy évre .....
 Egy hónapra .....

Di. P.

X. évfolyam 70. szám

1939. Április 7. Vasárnap

* 1689. év. II. Adár 26.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

Az Uniunea offenzívája

Előrelátható volt, hogy az Uniunea Eyreilor Romani és vezére, dr. Fildermann, nem fog egykönnyen belenyugodni a legutóbbi választásokon elszenvedett vereségébe és mindenáron igyekszik fog ellepenni súlyos politikai baklövését. A Zsidó Parlamenti Klub megalakulása óta az Uniunea hivatalos lapja, a „Curierul Izraelit” legyengesebb támadásokat intézi a zsidó képviselők ellen és munkájukat hol apró csipkedésekkel, hol fulmináns kirohanásokkal igyekszik megnehezíteni és kontrakarirozni. A Zsidó Parlamenti Klub még annakidején tartott egyik ülésén foglalkozott ezekkel a támadásokkal és leszögezte, hogy Fildermann doktor és az Uniunea magatartása a zsidó képviselőkkel szemben nemcsak illojális és méltatlan, de mindenekelőtt zsidótalan mert azáltal, hogy a zsidó képviselők tevékenységét akarja kontrakarirozni, tulajdonképpen az egyetlen zsidó érdekeknek árt. A Zsidó Parlamenti Klub ennek a ténynek konstataálásával elhatározta, hogy bár megbélyegzi és elítéli ezt a magatartást, de nem bocsát ki közleményeket a zsidó vitákba az Uniunea-val, hanem tovább halad a megkezdett uton és függetlenül az Uniunea nyelvtöretéseitől, amelyeket mindenki a kellő értékre tud leszállítani, haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket az országos zsidó párt megalakítására nézve.

Fildermann doktor tisztában van vele, hogy a zsidó párt megalakulása halálra csapást jelent az ő politikájára, amelynek tarthatatlansága és kétiakísága napról-napra nyilvánvalóbbá válik. A régi királyság nagy városaiban napnap után zajlanak le hatalmas négyülések, amelyeken a zsidóság a legnagyobb lelkesedéssel tesz tanuvallomást a zsidó kisebbségi politika mellett, a regáti zsidó közelet legkiválóbb vezetőemberei csatlakoznak a Zsidó Nemzeti Klubhoz és az egész országban lázas sietséggel szerződik a zsidó párt. A két héttel ezelőtt lezajlott bukaresti nagygyűlés és az aszeretet, amely az ott fellépő zsidó képviselők iránt megnyilatkozott, beszédes manifesztációja volt annak, hogy a főváros zsidósága helyes és szívvel, lélekkel magáévá teszi azt a politikát, amelyet a csatlott területek zsidósága reprezentál ma a törvényhozás házaiban.

Fildermann dr. a megijedt és kétségbeesett ember logikátlanságával igyekszik kiparirozni az egyre jobban fenyegető veszedelemet. Ugyanakkor, amikor hangoztatja, hogy ő maga is a zsidó népiség alapján áll, csupán helytelennek tartja, hogy ezt nyíltan hangoztassuk is, összeszövetkezik az asszimiláció legvirulensebb exponenseivel és rajtuk keresztül is igyekszik oldaltámadást intézni a szervezkedő zsidó népi politika ellen. Néhány zártkörű gyűlést is rendezett a regáiban, ahol a zsidó képviselők ellen intézett heves támadások keretében igazolni próbálta az ő faból vas-karika politikáját.

Az elmúlt héten aztán egészen szokatlan megdöglatlanságra ragadtatta magát dr. Fildermann. Vissza akarta adni a kölesönt dr. Mayer Ebnernek és népgyűlést hirdetett meg Csernoviban, amelyre az Uniunea egész vezérkarával

leutazott. Ez a népgyűlés azonban súlyos kudarcra végződött. Dr. Mayer Ebner ugyanis a tőle megszokott snájdig és fiatalos gesztussal bejelentette a csernovitzi lapokban, hogy dr. Fildermann gyűlésén ő is meg fog jelenni és ott a helyszínen fog válaszolni neki. Természetes, hogy e bejelentés hatása alatt Csernovitz egész nemzeti érzelmi zsidósága megjelent a népgyűlésen s amikor az egyik páholyban feltűnt Ebner szenátor ősz feje, olyan parázs szimpátia-tűntetést rendeztek tiszteletére, hogy szegény Fildermann bizonyára epeömlést kapott. A gyűlést aztán nem lehetett megtartani, mert amikor Fildermann beszédébe akart kezdeni, a hallgatóság olyan hangos és fenyegető formában adott kifejezést iránta táplált antipátiájának, hogy a fűlsiketítő zajban lehetetlen volt egy szót is megérteni. Dr. Mayer Ebner meg próbálta lecsendesíteni a közönséget, hogy hallgassák csak meg nyugodtan Fildermann, majd ő aztán felelni fog neki, de minden kísérlet hasztalan volt, mert a közönség nem akarta hallgatni az Uniunea vezérét. Így aztán Fildermann el-

hagyta a pódiumot és a gyűlés feloszlott. Másnap a bukovinai Zsidó Nemzeti Szövetség tartott népgyűlést, amelyhez hasonló méretű manifesztáció talán sohasem volt Csernovitzban. Ezren és ezren nem kaptak már helyet a zsidó kulturpalota hatalmas termében. Az ünnepélyes hangulatban lefolyt gyűlés töretlen bizalmáról biztosította a Zsidó Parlamenti Klub tagjait és a legerélyesebben utasította vissza az Uniunea ama törekvését, hogy a bukovinai zsidóságot az ő asszimilációs politikájának szférájába bevonja. Fildermann dr. zászlóvontási kísérletei a többi bukovinai városokban is hasonló balsikerral végződtek.

Bármilyen égtétele tölt is el bennünket az a tény, hogy az ország zsidósága a legszélsőbb asszimiláció kivételével szinte egyöntetűen magáévá tette a zsidó kisebbségi politika gondolatát, mégis sajnálatosnak tartjuk, hogy egy indokolatlan és méltatlan harc kituduló pontja legyen ez a pártalakítás. Sajnálatosnak tartjuk, hogy minden eszmei alap nélkül, tulnyomórészt hiúsági és személyi motívumok miatt, felkavarják a zsidó lakosság nyugalmát. Mert ha Fildermann dr. csakugyan népi

alapon áll, akkor nem tudjuk, miért tartja olyan veszedelmesnek, ha a népi alapon álló zsidóság politikailag meg is szervezkedik. Mert komoly érvnek azt el nem fogadhatjuk, hogy a zsidóság csak befelé és titokban vallja magát nemzetnek, kifelé azonban öltse magára az asszimiláció kaméleon köpenyét, ez a koncepció olyan abszurd, olyan erkölestelen és olyan nevetséges, hogy nincs az a jóérzésű zsidó, aki azt elfogadná. De tekintve morális vonatkozásaitól, ez a politika csakugyan nagy veszedelemet jelenthetne a romániai zsidóságra.

Ha mindenáron harc kell, úgy legyen ez a harc nyílt és becsületos. Emelkedjünk fel a sértett hiúságok egyéni mocsarából az elvek és eszmék magasságába. Ne személyek, hanem elvek harca legyen ez. Az ilyen harc termékeny és áldáshozó. De az a harc, amit Fildermann dr. most indított meg, csak szomorú és szánalmas erőfeszítés a veszélyeztetett és talán már elvesztett pozícióért, teljességgel idegen a zsidó néplelkétől és igazi érdekeitől, egy kilátástalan szemlalomharc, amelyben el kell buknia annak, aki botorul megindította.

Diplomáciai konfliktus Anglia és Amerika között a most felfedezett délsarki területek szuverénitása kérdésében

Newyork, április 6. A Newyork Herald közlése szerint diplomáciai konfliktus készül Amerika és Anglia között a most felfedezett délsarki területek szuverénitása körül. A lap beavatott helyről azt a hírt közli, hogy a külügyi hivatal a napokban jegyzéket intéz Angliához, melyben leszögezi, hogy Angliának egymillió négyyszögkilométeres területre a déli sarkvidéken teljesen

alaptalan és ellentétben áll a Monroe doktrínával, amely a déli sarkvidék bizonyos, később felfedezendő területet Amerika területi szuverénitására utalja. Amerika a jegyzékben rámutat a Byrd-expedíció munkásságára és tiltakozik az angol szuverénitási erőszakolása ellen.

Londoni mértékadó helyen ezzel szemben leszögezik, hogy mindezt sem-

mit sem tudnak a készülő amerikai demarsról, de amennyiben az állítólagos jegyzék tényleg beérkezik az angol külügyminisztériumba, Anglia most sem foglalhatna el más álláspontot, mint amilyent eddig elfoglalt. Az angol álláspont szerint ugyanis a földrajzi felfedezés ténye még nem elegendő a területi szuverénitásra vonatkozó jogigényre.

Charles Rist tulmagasnak találja az egyesülési ünnepségek költségeit

A külföldi bankárok ellenőrző megbízottja állítólag az ünnepségek elhalasztását javasolta a kormánynak. Részt vesznek-e a kisebbségek a május 10-ikei ünnepségeken?

(BUCURESTI-BUKAREST, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben egyre nagyobb érdeklődéssel tárgyalják azt a kérdést, hogy a kisebbségek részt vesznek-e a május 10-én kezdődő egyesülési ünnepségeken. Mint ismeretes, a prefektusokkal folytatott konferencián Vaida Sándor belügyminiszter félhivatalosan megíntálta a kisebbségeket, hogy saját nemzeti viseletükben és saját nemzeti zászlók alatt jelenjenek meg az ünnepségeken.

A meghívásra eddig csak a magyarok reagáltak és érzelmi motívumokra való hivatkozással elhárították az egyesülési ünnepségeken való részvételüket.

A jobb oldali román sajtó emiatt éles támadásban részesít a magyarságot és ennek a kampálynak a hatása alatt ma Vaida belügyminiszter szükségesnek tartotta, hogy nyilatkozzék ebben a kényes kérdésben.

A belügyminiszter nyilatkozatában kijelenti, hogy ő nem hívta meg a kisebbségeket a május 10-iki ünnepségekre, hanem csak jóindulatul javasolta, hogy vegyenek részt és ebből az alkalomból önálló népeségük mellett tegyenek demonstrációt. Ha a kisebbségek — mondotta a miniszter — nem akarnak részt venni, senki sem fogja őket erre kényszeríteni, de csak természetes, hogy egy kormány, mint a román közvélemény jó szemmel nézné esetleges részvételüket,

mert ezáltal a kisebbségek tanúságot tenének az egységes román állam mellett.

Az egyesülési ünnepségek körül állítólag komoly bonyodalom van keletkezésben. Az erősen liberális párti velleitáru „Ordinea” című lap azt írja, hogy Charles Rist, a külföldi kölcsonnyújtó bankok ellenőrző megbízottja, aki tegnap érkezett vissza Bukarestbe, áttanulmányozta a májusi ünnepségek programját és úgy találta, hogy az egyesülési ünnepségek megrendezésére előirányzott költségvetés túlságosan magas. A lap szerint Rist a legnagyobb takarékoságra hívta fel a kormányt, sőt állítólag azt a javaslatot tette, hogy az ünnepségeket bizonyos időre halasszák el.

Hogyan építik a családi magán-házakat Németországban?

Írta: Dr. Váradi Ödön

A lipcsei mintavásár *technikai* csoportjánál ki volt állítva egy csomó különböző stílusban épült családi magánház fényképe és tervrajza. Egy nagyváradi kereskedő elhozta az egyik ilyen magánházakat építő németországi részvénytársaságnak a kiállításon szétosztás alá került erre vonatkozó prospektusát.

Ezeknek áttekintése érdekesen mutatja be, hogy mint épültek Németországban egyre nagyobb számban az ilyen családi magánházak.

Családi házak építésével egy németországi részvénytársaság foglalkozik.

a „Bausparkasse der Gemeinschaft der Freunde Gemeinnützige-Gesellschaft mit beschränkter Haftung”, amely részvénytársaság Württembergben működik. Altruisztikus alapon működik ez a részvénytársaság, amely egy kimutatása szerint 1925-ben 143 családi ház építését tette lehetővé 2.387.300 márka értékben, 1926-ban 596 családi magánház létesült 11.000.000 márka értékben, 1927-ben 1534 családi ház 24.000.000 márka értékben és 1928-ban 2736 családi ház 40.000.000 márka értékben, vagyis összesen

a múlt évi december 14-ig 5009 magánház épült 76.451.320 márka, vagyis csaknem 3.000.000.000 lei értékben.

Igen érdekes a rendszer, ahogy az építkezni akarók a szükséges tőkét összegyűjtik, leszerint mindenki bejelentheti, aki tagul akar belépni, hogy milyen értékben öngyűjtött családi házat építene. A legkisebb összeg 3000 márka, a legmagasabb összeg 50.000 márka. Ebből az összegből a belépő tag évente 2-3-5 százalékot fizet. Ezzel a bejelentett összeg 2-3-5 százalékát törleszti, aszerint, hogy mennyi százalékot akar ebből évente befizetni.

A befizelendő összeget mindenki házonként fizetheti be

közvetlenül a részvénytársaságnál vagy annak különböző városokban működő megbízottjainál. Mindazok, akik egy évben tagul belépnek, egy külön csoportot képeznek. A részvénytársaságnál ezen összegek után a részvénytársaság évi 2 százalék kamatot fizet. Ebből visszafizetést a belépő tag csak rendkívüli esetekben kaphat, pl. halálesetben a családja vagy más olyan nyomtatékos okból, amely a további befizetést lehetetlenné teszi.

Ezek szerint mindenki ily módon gyűjti azor tőkét, amelyet építésre kíván felhasználni.

Mikor már valaki azon összegnek amelyet építésre szánt, illetve amelyet ily célra bejelentett, már lefizette, a 16 2/3, vagyis 1/6-od részt akar, bejelentheti igényét arra az összegre, amelyet annak idején, mint építési tőkét bejelentett.

Ha például valaki bejelenti, hogy 30.000 márkából akar építeni és ennek már befizette 1/6-od részét, vagyis 5000 márkát, ebben az esetben igénye nyílik arra, hogy 25.000 márkát építés céljaira felvegyen, illetve kölcsön gyanánt kapjon.

Minden egyes csoportban van bizonyos idő, amikor a kölcsönt az építkezni öhajtó megkapja. A tervezet szerint ezen várakozási idő 4-6-8 év, esetleg azonban ha a tagok nagyobb befizetést eszközölnek, illetve hamarabb befizetik a bejelentett építési tőkét, akkor hamarabb sor kerül a részükre nyújtható kölcsönre. Ezt az építési kölcsönt a társaság 10-20-30 évre adja az igénybejelentő öhajtása szerint.

A kölcsön után az igénybevevő évi 4 százalék kamatot fizet, magát a tőkét pedig megfelelő részletekben 10-20-30 év alatt fizetheti vissza.

A társaság ellenőrzi az építkezéseket, annak arányban eszközli az építés céljaira a kiutalásokat és megfelelően támogatja az építkezőt abban, hogy minél előcsőbban, minél jobb anyagból és minél izléseesebben építkezzen. A bemutatott házak tényleg igen csinosak.

Mint a statisztika adatokból látszik, a társaság népszerűsége egyre nagyobb. A társaság előnye abban áll, hogy ily módon buzdít a takarékosra és a befizetett tőkét a befizető az építkezés céljaira használhatja csupán fel. Ily módon valódi kényszer-takarékosságot hozhat meg azzal, hogy

ha valaki esetleg nem akarna tovább fizetni, átruházhatja a tőke gyűjtés jogát másra is.

aki azután befizetését helyette eszközleheti. Ily módon egyre nagyobb kedvvel jelentkeznek. Az építkezni akarók néhány év alatt összegyűjtik és befizetik az építési tőke 1/6-od részét, elyet mikor rájuk sor kerül, megkapják. Az építkezéshez szükséges többi összeg, mint hogy a társaság ezen építkezési kölcsönök első helyi betáblázásra nyújtja, a jelzálog bekebelezéssel biztosítva van.

Mint hogy a kölcsönigénylők csupán 4 százalék építési kamatot fizetnek, az igénybevett kölcsönösszege után és magát a tőkét van idejük 10-30 év alatt kifizetni,

a kamattal és tőkétörlesztéssel együtt kevesebbet fizetnek, mintha lakbért fizetnének.

Ez a rendszer tehát a kölcsönösség szociális elvén épült fel. A kölcsönök kiutalása megfelelőellenőrzés mellett történik és minél jobban lesz ezen eszme elterjedve, annál többet kapnak kedvezőt az ily módon való tőkegyűjtéshez. Németországban tehát felismerte apolgárság annak nagy jelentőségét, hogy lehetőleg mindenkinek legyen meg a maga kis családi háza, kis udvarral, amely ily módon egészséges és örökös otthon nyújt.

Hogy mennyire helyes ez a rendszer, a polgárság ezen építkezési tőkéségének gyűjtése, kitiünk abból, ha szembeállítjuk a mi viszonyainkkal.

A napokban járt nálam egy szorgalmas jó forgalmu iparos, aki vett telket 40.000 lejért, építő anyagot 40.000 lejért és kellett volna neki 120.000 lej első helyre bekebelezendő építési kölcsön, amelyet az építés arányában a kereseti kimutatások szerint vett volna fel a kölcsönvevő, a bank által delegált mérnök ellenőrzése mellett.

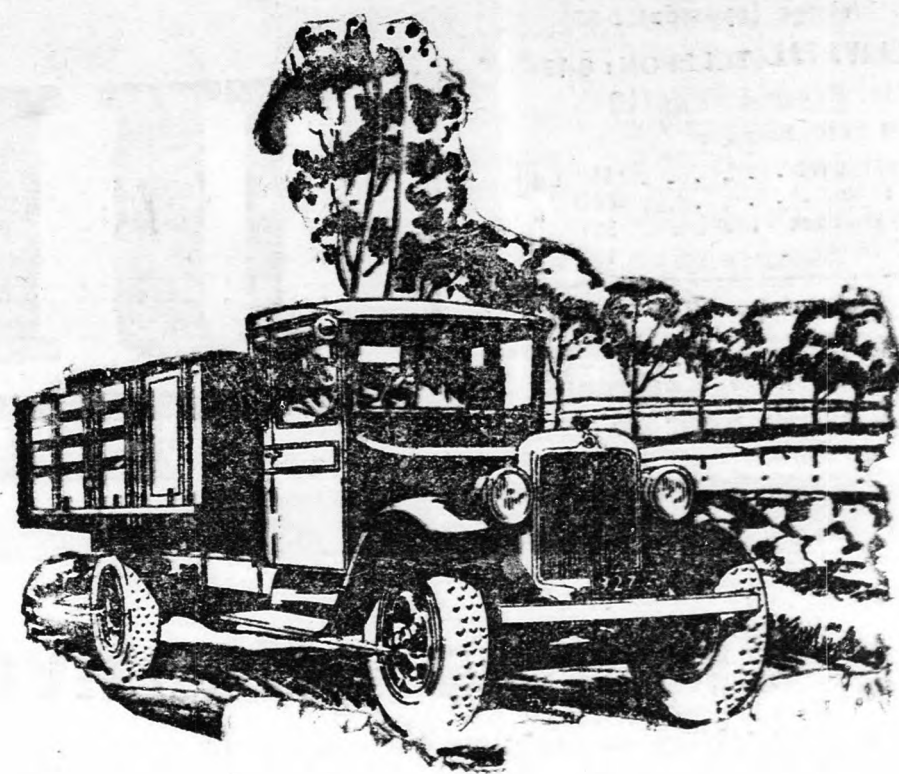
A kölcsönt egyetlen bank sem folyósította, azon indokkal, hogy nem mo bilanyag és építési kölcsönökre nincsenek beendekedve.

Háiba fektetett le tehát ezen iparos saját vagyonából 80.000 lejt, nincs módjában otthonát az építkezési kölcsönök teljes hiányában felépíteni. Mindaddig, míg bankjainak kihelvezéseiknek legalább egy nagyon csekély hányadát építési kölcsönökre, nincs is módjában annak építkezni, ki az építéshez szükséges teljes tőkével nem rendelkezik. A németországi pelda mutatja, hogy

a polgárságnak saját elhatározásábólólössze kell állnia, ha magán segíteni akar.

De ha még folyósítanak is építkezési kölcsönt, a mai kamattal mellett igen sokba kerül a kölcsön utáni évi járulék. Mindaddig, amíg építkezés céljaira 10, legfeljebb 12 százalékos kölcsön nem áll rendelkezésre, nem is fog megindulni az építkezés.

Hirdessen az Új Keletben

A teherautó és az autobusz

olyan munkaeszközök, amelyek csak akkor hajtanak hasznót, ha megvannak azon összes tulajdonságok, amelyekkel egy teherautóval bírnia kell.

D D D D G E

BROTHERS

Feltétlen megbízhatóság. Hatalmas hathengeres motor. Hét helyen csapagolyva. Hidraulikus fék mind a négy kerékre. Négy sebesség. A legnagyobb gyorsaság ott, ahol a terepviszonyok megengedik. Nagy tartósság. Kevés üzemköltség. Olcsó ár.

Tegyen egy próbát, hogy a fentiekről meggyőződhesen!

Vezérképviselő: Gr. Christea & Co. Societate Anonima de Automobile BUCUREȘTI, B-dul Brătianu 46.
Helyi képviselő: Aurora Petroliifera Cluj, Cal. Regele Ferdinand 62.

Calles szerint a mexikói felkelés végleg levertek tekinthető

Páris, március 6. Mexikó-citvi jelentés szerint Calles tábornok hadügyminiszter jelentette Gil elnöknek, hogy az északi felkelés is likvidáltnak tekinthető. A kormánycsapatok tovább nyomulnak előre észak felé s már nem várnak ellenállást a forradalmárok részéről.
Newyorkba érkezett jelentések közlik, hogy a felkelők rendre kitérik a hatalmukban tartott városokat és Sonora állam több városnak pénztárával a Rio

Granden át amerikai területre akarják átjutni. Calles előre-tölt őrségei a forradalmárok e szándékát mindenütt meg-hiusították.

Cipő elegáns, tartós, olcsó.
Kapható minden jobb üzletben!!

ACELLEMEZ ÜZLETI

BEDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal díjtalanul szolgálunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK

GRABEA—NAGYVÁRAD
Strada Reghelelor 14.

Hogyan halt meg az alsóronai Vogel Márkus

20 ezer lejt meghaladja az „Uj Kelet“ eddigi gyűjtése

Dés, április 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt napokban Gherasim Jon alsóronai román tanító levélből értesítettük Vogel Márkus zsidó munkás tragikus haláláról, amelynek következtében a szerencsétlenül járt zsidó munkás tiztagu családja gyámoltó és kenyérkereső családfő nélkül maradt.

Dési tudósítónktól csak most értesültünk Vogel Márkus megrendítő körülmények között történt haláláról, amely még meghatóbbá teszi családjának a tragédiáját. Vogel Márkus, aki hiába próbált Máramarosban megélni az élet nehézségeivel hogy nyolc gyermekének és magával tehetetlen szüleinek megszerezze a mindennapi kenyeret, gyalog indult el és faluról-falura, városról-városra járt hogy munkát keressen, míg eljutott Désre.

Legyöngyülve, betegen érkezett Désre, ahol végre Ordentlich Ferenc hitközségi elnök szeszraktárában nyert alkalmazást. A hosszas vándorlástól s az éhezéstől szervezete annyira legyöngyült hogy a munkát nem bírta. A Klein-féle vendéglőben az ebédnél rosszuléltől panaszkodott, orvost hívtak, aki megállapította, hogy gyomor-felgyógyulása van és be kell szállítani a kórházba. A következő napon a szerencsétlen embernek borzalmas rohami voltak kocsira tették és a megyei kórházhoz szállították, de amikor be akarták vinni a kapu, a kórház adminisztrációjában kijelentették, hogy egyetlen beteg számára sincs hely s így kezeléséről nem gondoskodhatnak.

Ezután az egyik dési intézményhez fordultak, hogy segítsenek a szerencsétlen emberen, azonban a segítség elmaradt. Mindenkitől elhagyatva, a halállal viaskodott, amikor az egyik dési orvost elhívták hozzá, aki azonban erről a hívról nem vett tudomást. A már öntudatlan Vogel Márkust ekkor beszállították az aggmenházba, ahol végre az aggmenház orvosa megvizsgálta és megállapította, hogy vakbélgyulladás van és már csak valamelyik kolozsvári specialista

operálhatja meg. Ez délelőt történt és délután már beállt a halál. Rá három napra érkezett el hozzánk Jon Gherasim levele.

A mai nap folyamán a következő adományok érkeztek be szerkesztőségünkhöz az árva Vogel-család részére:

A marosvásárhelyi zsidó előjárók asszisztáns. küldeménye azzal, hogy »Vajna sok ilyen néptanítója volna Máramarosnak« 1000 lej, Senensieb Béla Targu-Mures, egy magát megnevezni nem akaró jótékony egyesület ne-

vében 2000. Werner Fülöpne Pankota 200, A 'dicsőségmentári Talmudtóra növendékeinek gyűjtése 1500, Rubin Hermann Gheorgheni 100, Weiszmann Teresi Alba-Julia 100, Schäfer Olga és Duci III. oszt. tanulók Temesvar 200, Becker Henrik Surduk 150, Herskovits Adolf és Berger Ferenc Zsibó gyűjtése 750, Max Mörice Raulj-Alb 200, Jeremiás Ignác Ileanda 100, N. V. varrónó Cluj 100, Teszler Jenőné Dés 100, Janovitz Géza Cluj 100, Ludvig Náthámé Cluj 200. Família kenyérgyár Cluj 500. — Összesen 7300 lej. Eddigi gyűjtésünk eredményeképpen összesen 19.867 lejt utaltunk át Alsóronára.

Utólag még beérkezett Weisz József halkezeskedő Cluj 200 lej, Steiner és Gidaly gyűjtése Snéria; Steiner József 200, Steiner és Gidaly 100, özv. Vilesek Jakabné 100, özv. Pskovits

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró **gyógyiszap,**

különösen köszvény, reuma, idegsokk isisában szenvedők árása. Hízlag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyszeripari Mária jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fűrdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

Ida 100, összesen 500, Tiegermann Ferenc Konop 350, Ben Moise Oradea 50, Viener N. Sannicolaul M. 200, dr. Stern Dezsőné Aiud 100, Rosenberg Irma Pancota 100, Lowy David Sibiu 150, Wolfi Mózes szabó Cluj 100 lej. Eddigi gyűjtésünk eredménye 21.617 lej.

Összefoglaló beszámoló a Zeppelin-utáról

Írta: Wolfgang Weisl

Mután visszaérkeztem a Zeppelin fedélzetén történt palesztinai utamról, valóságos kérdésszöveg alá vettem, mintha nem is telefonáltam és nem is szikratáviratoztam volna mindarról, amit én és huszonhat utitársam nyolcvannégy óra alatt Friedrichshafenől Friedrichshafentől átéltem. Mindenki ezt kérdezi:

— Mondja már, hogy történt, hogy érezte magát, hogy a mi út és hogy evett és vajon friss levegő állott-e rendelkezésére.

Meg fogok próbálni összefoglalóan és egészen józannal beszámolni mindenről, amit mi huszonhaten, a Zeppelin utasai, átélünk.

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a repülőgép és léghajó között ugyanaz a viszony, mint egy motorcsónak és nagy gözös között. A Zeppelin 236 méter hosszú. Éppolyan hosszú, tehát mint bármelyik nagy teherhajó. Ez a roppant nagyság két jelenséget von maga után: először, az abszolút biztonság érzetét, másodsor azt, hogy az ember nem érzi a repülést, hanem azt hiszi, hogy utazik.

E két dologról szeretnék néhány szót szólni.

Utunk utolsó óráiban a Zeppelin utasaihoz körkérdezt intéztem és majdnem mindenki ezt mondta:

— Legerősebb benyomásom az egész utról az abszolút biztonság volt. Még gondolatban sem jutott eszembe, hogy valami katasztrófa érhet bennünket. Biztunk a kapitányban, főleg pedig magában a hajóban.

Az egyiptomi Abul Fath ezt a kritikát még külön is aláírta:

— Egy héttel azelőtt luxusgőzcsón utaztam Alexandriából Európába — mondotta — és három napon át súlyos tengeri betegségben szenvedtem. A Zeppelin azonban minden gőzhajó fölé áll legalább is ebben a vonatkozásban. Harmadszor keresztettem át a Földközi tengert és mondhatom, hogy a legkellemesebb utam a léghajón volt.

Érdekes lenne pszichológiailag kivizsgálni, mennyire tartozik ez az ér-

zés azokra a gyermekkori álmokra, amikor egyetlen kívánságunk az volt, hogy repüljünk. A léghajón ugyanaz az ember épen úgy repül, mint ahogy azt álmainkban elképzeltük. A repülőgépen ha utazom, azt érzem, hogy a földet eltépi kalólam, itt azonban minden szépen elsiklik és minden lebeg alattam. Mondhatnám, a léghajó uszik a légi tengerben, mi pedig vele együtt uszunk. Ez az elképzelés azután elfeledtetni velünk, hogy a léghajó ugyanolyan védelmeket rejt magában, mint egy tengeren járó hajó: először a tűzveszedelmet, azután a ködöt.

Ugyanezek a veszélyek környékezik voltaképpen az autót is, minden tengeri hajót, minden repülőgépet. A Zeppelin előnye a repülőgép és a hajó fölött tehát, főleg az, amit egyiptomi kollegám mondott: nincs tengeri betegség ennek a hajónak a fedélzetén. Képzeli el a legsúlyosabb viharokkal kellett küzdenünk, voltak negyed óráink, amikor nem tudtunk elmozdulni a helyünkből, mert a vihar előlrel kaptam meg a léghajót de viszont volt egy teljes óránk, amikor a vihar velünk egy vonalban száguldott és száz nyolcvankét kilométeres sebességgel szállhattunk. Megtörtént — és ez volt egyik legszebb élményünk — hogy a Holttenger színe fölé, leszálltunk 1100 méteres magasságból 156 méterre. És mégis, senki nem panaszkodott tengeri betegségről, senkinek nem voltak szédülései, kivéve a fülzugást, amit némelykor a nagy légnomástól kaptam.

Megtörtént, hogy a hajó a szél lökései következtében megbillent és az asztalokról lehullottak a poharak. De ilyenkor az ember úgy érezte, mintha egy luxusvonat étkezőjében ülne, mely egy-egy kanyarodónál megzökken. A

konyha külön volt az átlagnál. Napjában ötször étkezünk: reggel hatkor délelőtt kilenckor, délben délután négykor és este kilenckor. Ebédre levest kaptunk, előtejt, húst és főzeléket, tésztát és desszertet. A vacsora egyszerű volt. Én magam nem vagyok nyenyec és megelégedtem volna egy pár tojással és vajkenyérrel, de mégis felemlitem az étkezést, mert mégis csak nagyszerű dolog, hogy ezer méterrel a föld fölött, egy sánc és fésznek, mint akármelyik vendéglőben lent a földön. Már megtartam hogy sakkozunk fent, de nem irtam meg, hogy hidegebb éjszakákon skatol játszottunk egészen hajnalig. Napközben az ember jól elszórakozik az alatta elvonuló tengeren és tájakon, este azonban, különösen köd esetén, vagy ha vihar dúl az ut bizony elég kellemetlen. Ilyenkor az utas úgy szórakozik ahogy tud, képeslapokat ír, beszélget, vagy kártyázik, éppoly, mint bárhol másutt.

Az embernek éreznie kell, hogy a léghajón való utazás már nem sokáig lesz ünnepélyes és kiváltságos dolog, a sportból nemsokára társadalmi és közlekedési ügy lesz.

Keveset aludtam, noha a léghajón nagyon kényelmes ágyak vannak. De voltak olyanok akik az egész éjszakát boldogan átaludták. Ezeket természetesen irigyeltem és amikor kiszállottunk gratuláltam nekik.

A Thomas-sörgyár Sibiuban, híres söreinek terjesztése céljából,

Gherlában és környékére sörraktárost keres.

Reflektánsok jelentkezzenek Irimie bar Gheria, vagy Thomasbräu Sibiu.

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47.

Telefon 312/82

Bukarest

Szemben a királyi palotával.

Telefon 312/83

Ésörágu szálloda, teljesen átaltatva. 110 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, tüdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legújok felsőbb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

Fővárosi és vidéki fogászok!

AZ „ASOCIAȚIA GENERALĂ A DENTISTILOR AUTORIZAȚI DIN ROMANIA“

jogiszemély. — București II. Calea Griviței 126—128 székhellyel meghívja az összes 1923-ban autorizált fogászokat, akik az 1924-es törvény alapján revízió alá kerültek s hivatásuk gyakorlására nem kaptak megerősítést, az 1929 április 14-én Bucureștiben tartandó

nagygyűlésre

Mindazon fogászok, akik nem kaptak külön meghívót erre az összejövetelre, ezúton hívják meg.

Férfiöltönyöket speciálisan tisztít „Unió“ kelmeifestőgyár Cluj.

Modern jesiva Marosvásárhelyen

Az Erdély-Bánáti Zsidó Hitközségek Szövetsége félévvel ezelőtt nagy fontosságu új intézményt létesített, a melynek feladata szakképzett és egyben modern műveltségű kultusztisztviselők képzése a kongresszusi és status quo ante hitközségek számára. Az intézet vezetését dr. Lövy Ferenc főrabbi vállalta, aki egyúttal a tanítás munkáját is végzi Gruber Sándor, a hitközség talmudtudós főkántora és Hirschler Jakab nyugalmazott tanító segítségével.

Az első félévi vizsga április 2-án folyt le dr. Eisler Máttyás főrabbi, az Orsz. Iroda ügyvezető elnöke vezetésével, a vásárhelyi hitközség elnöke, Rothmann Mór és más vezető tagjai, valamint nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. A növendékek nagy szorgalomról és kitünő előmenetelről tettek tanúságot, különösen a talmudban mutatott nagy jártasságot.

Dr. Eisler záróbeszédében kiemelte a tanfolyam nagy jelentőségét a hitközségi személynél kiképzése tekintetében s hangsúlyozta a missziót, melyet a vásárhelyi hitközség e téren betölt, mert sehol másutt az intézménynek nem volna meg az a millió, melyre szüksége van. Teljes elismeréssel adózott dr. Lövy és a többi tanítók munkájának, amely annál nehezebb, mivel oly különböző előképzettségű növendékek tanulmányait kell irányítani.

Rothmann elnök tartalmas beszédében ígéretet tett arra, hogy a hitközség mindenkor a legnagyobb gondal fogja az intézmény fejlődését előmozdítani és cserébe kérte, hogy a testvér hitközségek is erősítsék azt anyagi és erkölcsi támogatással.

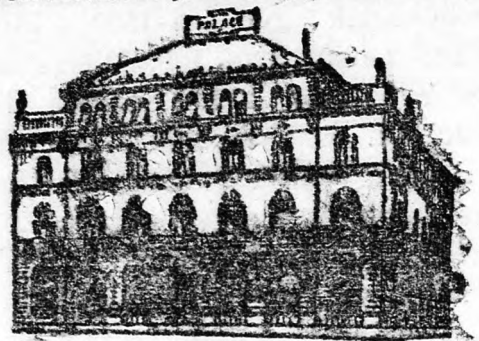
Gruber főkantor hébernyelvű beszédében üdvözölte dr. Eisler főrabbit, aki hasonlóképpen héber nyelven válaszolt és ígéretet tett, hogy a nagygyűlés elé terjesztendő jelentésében javaslatot fog tenni úgy a tanítók, mint a növendékek érdekében, hogy az utóbbiak szellemi és anyagi szükségletei egyaránt kielégülést nyerjenek.

A növendékek száma jelenleg hat, kik közül egy a középiskola 4, egy másik pedig 8 osztályát végezte. A többiek különböző jesivák növendékei voltak, a kik eddigi tanulmányaik folytatása mellett most világi ismereteket is szereztek, hogy a középiskolában vizsgát te hessenek.

Az új félév a peszachünnep után fogja kezdetét venni s arra még néhány növendék felvételt nyerhet, akiknek el tartásáról az Iroda utján a szövetség kötelékébe tartozó hitközségek fognak gondoskodni. A jelen voltak azzal a jóleső tudattal távoztak a vizsgáról, hogy egy nagyjelentőségű zsidó vallási intézmény megalapozásának voltak tanúi. Egy nyugati mintára berendezett modern jesiva az, amely szép fejlődési lehetőségek előtt áll, ha az érdekelt hitközségek a kellő támogatásban fogják részesíteni.

Influenzánál és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a Mindenütt kapható!

Málnási SICULIA gyógyviz

Hotel „Palace“ Oradea

Teljesen modernül berendezve és renoválva. Központi fűtés. Pontos és figyelmes kiszolgálás. **Mérsékelt árak!** Kávéház, étterem és bar a házban. **Kolozsváriak találkozóhelye** Utazóknak 20 százalék engedmény.

Egy rikkancs Szalonikiben nyílt utcán lelőtte a görög újságkirályt

Páris, április 6. A Havas Távirati iroda athéni tudósítója közli, hogy Szalonikiben tegnap a nyílt utcán revolveres merényletet követtek el Kangaris, a görög újságkirály ellen. A többszörös laptulajdonos revolverlövéséktől talá-va eszméletlenül esett össze.

A merényletet egy lapkihordó követte el, aki bosszút esküdt Kangaris ellen,

mert elbocsátotta a szolgálatból. A merénylő hat golyója közül négy taláta az újságkirályt. Életveszélyes sérüléseivel kórházba szállították. A merénylő elmenekült, de később sikerült kézrekeríteni. Görögországban a merénylet híre nagy szenzációt keltett, mert Kangaris az egész országban mindenütt ismerik.

Egész Európában dühöng az áprilisi tél

Még mindig hűvös idő várható

Bécs, április 6. A hótakaró az osztrák fővárosban eléri a harminc centimétert. A hőmérséklet az éj folyamán -5 fokra szállt alá és Ausztria minden részéből erős éjjeli fagyot jelentenek.

Párisi jelentés szerint különösen Kelet franciaországban fordult igen hidegre az idő, de országszerte fagyponthoz közeledő hőmérséklet van. Belfortban ma is egész éjjel havazott s a hótakaró vastagsága már negyven centiméter körül van. A tartós erős havazás a Vogegekben járhatótlanná tette az utakat. Saoyaban is havazott egész éjszaka. Itt

a hőmérséklet -15 fokig alászállott. Bécs, április 6. A havazás egész éjjelen át változatlan erővel továbbtartott. Az osztrák főváros képe reggelre teljesen felismerhetetlenné vált. Ausztria több részéből vasúti forgalmi zavarokról érkeznek jelentések.

Budapest, április 6. A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint egyelőre változó, később szárazabb, tulnyomóan derült és továbbra is igen hűvös időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben plusz 2 fok Celsiusus.

Lázár Illés dr. országgyűlési képviselő utasítására lecsukták a máramarosszigeti Mérey-mozgót

Bonyolódik az 1 millió 600 ezer lejes adóeltitkolási bírság ügye

(Sighet-Máramarossziget, április 6. Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt bakaresti híradás nyomán közölte az Uj Kelet, hogy a máramarosszigeti Mérey-mozgót a pénzügyminiszter adóeltitkolásért egymillió hatszáz ezer lej pénzbírságban marasztalta el. Ugyanakkor közölte, hogy a kultuszminiszter bevonja a mozgó játszás engedélyét. A hírt a román lapok is átvették és így érthető, hogy városzerte óriási szenzációt keltett. Utólag azonban

dr. Mérey, a mozgó bérloje ezt a híradást megcáfolta az Uj Kelethez intézett levelében.

(A koncesszió-bérlet kulisszatitkai) Sziget városnak van ugyanis egy gyönyörű bérpalotája: a Vigadó-épület. S minthogy a palotában mozognak alkalmas helyiség van, a város játszási koncessziót kért a kultuszminisztertől, amit meg is kapott. A koncessziót a város bérbeadta dr. Mérey Ferencnek, aki ellen a nevezetes adóeltitkolási perben folyt a vizsgálat.

Mérey koncesszióbérletével kapcsolatosan a legmerészebb kombinációkat és találgatásokat hozták forgalomba. Nyílt titok volt mindenki előtt, hogy a Mérey bérletnél Sziget város vezetősége is érdekelve van, ezért igyekeztek, mindenki anyyira a kezére játszani.

A koncesszióért dr. Mérey olyan csekély bérösszeget fizet, hogy a többi ajánlat annak a háromszorosát is túlhaladta.

Es amikor a város évi költségvetését készítette elő, az amugyis végegyengülésben lévő kereskedelmen ütött még

egyét — a félszázalékos adóval szembe fordítottával — ahelyett, hogy beinkasszáltatta volna a Mérey százezresekre rugó villanyszámláját, — vagy „hivatalos” bérösszegén emelt volna valamit.

(A hatóságok tagadnak és a közönség tájékoztatlan)

Az Uj Kelet híre a koncesszió Méreytől való megvonásáról a szigeti közönség érthető meglepődéssel vette tudomásul. Ennek a csökevénynek az eltávolítása sokban könnyítheti a szigeti terhet. A hatóságok azonban nem akarták tudomásul venni a koncessziómegvonás tényét, sőt minden kérdeződé-
re

azt az információt adták, hogy Szigetre ez a rendelet nem jött le és a mozgó zavartalanul tarthatja tovább előadásait.

Egy szigeti lap ki is használta ezt a tájékoztatlanági zavart és az egész híradást durva téli kaszának minősítette s hogy ezen állításának több nyomatékot szót adjon, azt is közölte, hogy Mérey Ferenc az Uj Kelet ellen hitelrontásért kártérítési pert helyezett folyamatba.

(A mozgót végérvényesen lecsukják)

A hétem azonban váratlan fordulat következett be. Dr. Lázár Illés országgyűlési képviselő, aki husvétii vakációját Szigeten tölti, a mozgót saját felelősségére lecsukatta. Lázár dr., aki pontosan volt informálva Bukarestben a tényállásról, felháborodva azon, hogy Szigeten egy miniszteri rendeletet semmibe

sem vesznek, sőt az illetékes hatóságok le is tagadják azt, hogy lejött volna a rendelet és egy jól megszervezett liberális pártérdekltség zökkenésmentesen folytathatja manipulációját, a mozgót saját felelősségére lecsukatta és a miniszteriumban lépéseket tett, hogy az ügy végleges elintézését nyerjen. Szigeten mindenki a legnagyobb érdeklődéssel néz az ügy fejleményei elé.

Magyarországon nem valorizálják a romániai követeléseket. Egy konkrét eset kapcsán több oldalról is felhívták az Uj Kelet figyelmét arra a hátrányos helyzetre, amelybe azok a romániai hittelezők jutottak, akiknek adósai Magyarországon laknak. Egy kolozsvári fatermelő 1922-ben 4 millió magyar koronát hitellezett egy budapesti cégnek. A magyar koronáért akkor a hitellező 480 ezer lej fizetett. A visszafizetés idején a magyar korona zuhanása éppen kulminációs pontját érte el és a budapesti cég az akkori árfolyam alapján mindössze 2600 lej ajánlott fel. A kolozsvári hitellező erre valorizációs kérését akart indítani az adós ellen, de jogász körökben felvilágosították, hogy a perköltség nagyobb lesz 2600 lejnél, viszont a magyar bíróság nem fogja követelését valorizáltan megítélni, mint hogy Románia sem valorizálja az állam polgáraival szembeni magyar követeléseket.

„Lyra” hangszerüzlet
Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 16. szám
Nagy választék His Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokba és művészi lemezekben. Az összes hangszerek és világmarkás zongorák raktáron. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszereiben végző. Nagy választék béber és zsargon lemezekben

Bécsi modell kosztümök
megérkeztek
HELIOS
Főter 7. szám.

STANIOL gyári raktár
LEPAGE papírkerek. Cluj. Kérjen jegyzéket.

Minden fél évben egy 4-6 hetes kúra
A Prof. Dr. Páter-féle Arteriosclerosis elleni tea megakadályozza az érlemezsgedés fejlődését, visszafejleszt, enyhíti és gyógyítja annak tüneteit, melyeket a magas vérnyomás, szédülés, fülzúgás, emésztési zavarok, álmatlanság, szvszorulás, ingerlékenység, légzési nehézségek és más, az előrehaladott kor által okozott reudellenességek.
A Prof. Páter-féle Arteriosclerosis elleni tea egy teljesen ártalmatlan, egyszerű, de biztos hatású szer, amelyben különböző gyógynövények győgyereje van összpontosítva.
Már rövid használata után az általános közérzet javul és a fáradtság helyét a régiszellemi frissesség, életér és munkakedv foglalja el.
A gyógyteák használatáról és hatásáról szóló kis könyvecskét kívánatra bérkinek ingyen és bérmentve megküldi a vezérképviselői:
Drogueria Standard Bukarest I.
A Prof. Páter Arteriosclerosis elleni tea minden gyógyszerertárban és drogueriában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak le-rakatunkhoz:
„Csillag” gyógyszerertár, Brassó, Hosszu-utca 5. szám.

Tervezési
Kü. ü. b. ö. ö.
Villák
átalki ási készí ése. mé-ök te **CLUJ.**

TACAM
ezüst
készül den dara eszköz e tarý ez jeilel v lát
Tel. 4-82
800-a Gyártmányain ben megr d „TACAM Stra
מבקר: כלל יוקטער זינגען זענען געווען

Felesleges zsin
Ryák
Hos
Dokt

HANG
garantálja, szelőgépet, ban

Nem a telefonoskisasszony, a postai igazgatóság hibás

Egyetlen vonalon bonyolítják le a budapesti és erdélyi beszélgetéseket Bukaresttel

Cluj-Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet (nd.) Az utóbbi időben egyre jobban szaporodtak el a panaszok a telefonszolgálat ellen és különösen néhány napja, amióta megnyílt a közvetlen telefonösszeköttetés Budapesttel saját idegeinken tapasztaljuk a telefonbeszélgetésekkel kapcsolatos mizériákat. A legjobb modoru ember is megfedkezük magáról a telefonkészülék előtt, ha a kapcsolat nem megy elég gyorsan. Mindenki a központos kisasszonyra haragszik, gyakran gorombáskodik is vele, pedig a baj nem tőle származik. Sokkal rosszabb a helyzet az interurbánbeszélgetéseknél, különösen pedig azóta, hogy a haladás nagy dícsőségére lehetővé tették a direkt beszélgetést Budapesttel.

Csak papíron lehet Budapesttel beszélni

A Budapesttel való beszélgetések a következő interurbán-géppontokon keresztül bonyolítják le. A Temesvár-Budapest közötti vonalon kapcsolódnak be Arad, Lugos, Déva, Krajova és Bukarest. Váradon keresztül beszél Szatmár, Nagykaroly, Máramarosziget, Nagybánya és Zilah. Várad kapcsolja Kolozsvárt is, amely azután a következő városok beszélgetéseit közvetíti: Dés, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Segesvár, Brassó, Beszterce, Fogaras, Nagyszeben és Gyulafehérvár. Ilyenformán egy-egy vonal természetesen túlszűföldik. Még mielőtt megindult a telefonösszeköttetés Brassó és Budapest között óráig kellett várni, míg Kolozsvárt összekapcsolták Brassóval, Nagyváradról azonban inkább meg sem kísérelték, hogy Brassóval beszéljenek. És holvan még Brassótól Bukaresttől! Kolozsvártól Brassóig az összes közbeszó városok is ezen az egyetlen vonalon bonyolítják le a beszélgetéseiket. Brassónál aztán a kolozsvár-bukaresti vonalba beleszó még Marosvásárhely, Csikszoreda, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, szóval egész Erdély. Tehát az összes erdélyi bankárok, kereskedők, hírlapírók és magánosok csak ezen az egyetlen vonalon bonyolítják le az interurbán beszélgetéseiket a fővárossal.

Most aztán hozzájárul még ehhez Budapest-Várad, Szatmár, Sziget és a többi város.

A helyzet ilyenformán teljesen tarthatatlan. Mert hiszen nemcsak Budapestről beszélnek Bukarestbe, de Bukarestből is kéri Budapestet, Váradot, Brassót és a többi városokat, ahol telefonközpont van. Budapest és Brassó között naponta átlag csak husz-harminc beszélgetést lehet lefolytatni, míg ötven-hatvan hiába várnak arra, hogy az interurbán kapcsolja őket, mert nem beszélhetnek. Talán a következő napon, esetleg kéthárnap múlva sikerül ez a tervük. Majdnem azonos a helyzet Kolozsvár és Brassó között. Naponta átlag ötvenen várnak hiába arra, hogy kapcsolják számukra Brassót. Bukaresti beszélgetéseknél a helyzet még ennél is sulyosabb.

A miniszter ur beszél

Még a sajtóbeszélgetéseket is lehetetlen lebonyolítani. Óráig kell várni, míg Brassó nagynehezen kapcsolja Bukarestet és amikor végre megvan az összeköttetés, vonalzavar miatt teljesen lehetetlen megérteni a szavakat annyira zug, rotyog, zörög, csilingel és hörög a készülék. Legtöbb esetben azonban a tudósítás megkésik, úgyhogy a sajtóbeszélgetés, amelynek azonnal kelne lebonyolódni elvesztette aktualitását. Igen megnehezíti a fővárossal való beszélgetéseket az a körülmény is, hogy a nemzeti parasztpárt kormányrajutása óta Bukarestnek Kolozsvárral és Kolozsvárnak Bukaresttel való összeköttetése sokkal intenzívebb s a két város közötti telefonhuzalt a nap legnagyobb részében hivatalos közegek, miniszterek képviselői, vagyis olyan személyek veszik igénybe, akiknek az interurbán kivételesen kapcsol. Ezért történik meg igen gyakran, hogy Bukaresttel való beszélgetés közben az interurbán azzal a megjegyzéssel kapcsol szét, hogy X Y miniszter, vagy államtitkár részére vették el a vonalat.

Látogatás a központban

A telefonszolgálat ellen hozzánk beérkezett panaszok ügyében az Uj Kelet

munkatársa ma délelőtt felkereste Mocianu postaigazgatót, a kolozsvári posta főnökét, aki kérdésünkre kijelentette, hogy a posta mindaddig nem képes kiszolgálni a közönséget, amíg nem álltanak fel legalább még egy közvetlen vonalat Kolozsvár és Bukarest között, egy másikat pedig Kolozsvár és Brassó között. Akkor talán Budapesttől is lehetséges lesz Romániával érintkezni.

Mocianu igazgató ezután kérésre bevezetett a telefonközpontba. Valóságos bolondokháza. A városi készülék előtt (régi, elavult, rozoga alkotmány) negyven szürkeköpenyes „kisasszony” ül. Van közöttük negyvenen felüli, automata-szerűen mozgatja a kezét. Bekapcsol, kikapcsol, keresztül-kasul, lenyúl, felnyúl. Az egyik kisasszonyt figyelem. Összeszorított fogakkal kínosan kapkod. Egyszerre husz jelzőlapja esik le. Egyszerre huszan beszélnek a fülébe és husz számot hall. Borzalmas lehet! De miközben villámgyorsasággal járnak a kezei egyre hull a kis táblácskák tömege.

Szerkesztő ur, — fordul hozzám a postaigazgató, — hallgasson Ön is meg kuriózum képen, hogyan kéri az előfizetők a kisasszonytól a kapcsolást.

Fülemhez illesztettem a két kagylót. Szent Isten, micsoda káosz! Számok zürzavara zúgott a fülemben, egyetlenegy sem tudtam megkülönböztetni. Egy éles hang tulharsogta a többit. „De mégis csak disznóság, egy félórát csöngetek”. És egy másik: „Hát süket magam, nem hallja...”, és egy harmadik: „Jelentést teszek a főnökének”. Egy másik: „Kérem azellenőrt, majd megmutatom én magának”.

Sietve adtam vissza a kagylókat és megdöbbenve néztem Mocianu igazgatóra.

Miért kell „egy félórát csöngetni”

— Ez így megy reggeltől-estig — mondotta, — szegényeket mindenki szidja és korholja, de engem sem hagynak dolgozni, mert minden negyedórában reklamálnak. Az egésznek pedig ez a rozoga alkotmány az oka. A jelzőlapok már annyira el vannak kopva, hogy az előfizető hiába csenget, nem esnek le azonnal és sokszor tíz-tizenöt percig csengethet valaki, míg ez megtörténik. Természetes, hogy akkora már az előfizető is elveszíti türelmét. Nagyváradnak és Marosvásárhelynek, valamint a többi nagyobb erdélyi városoknak is, új és modern telefonközpontjuk van, ahol csengetés nélkül, a beszélő egyszerű leemelése után jelentkezik már a központ. Bizony ideje volna már ezt a rozoga alkotmányt is végre felcserélni. Ehhez azonban 30-40 millió lejre volna szükség.

Ezután az interurbán központhoz vezetett Mocian igazgató. Négy hölgy végzi a kapcsolást. Itt a közönség még türelmetlenebb. Vannak, akik órákon keresztül minden öt-öt percben sürgetnek egy kapcsolást. Hal az ellenőrt kéri, hol az igazgatót, a legtöbbet azonban türelmüket vesztve, káromkodnak. Pedig szegény kisasszonyok megszakítás nélkül végzik hihetetlenül idegölő munkájukat. Hiába, nem ők a hibások, amiért nem lehet Brassóval vagy Bukaresttel beszélni.

— Mibe kerülne egy új vonal felállítására Bukarestig? — kérdeztük Mocian igazgatótól.

— Aránylag nem sokba, mert az új vonalat a régi oszlopokra lehet szerelni. Néhány millió az egész amit a posta egy év leforgása alatt már behoza.

— Miért nem állítják fel tehát ezt a vonalat?

— Nincs pénz, mondják Bukarestben. Ezzel azután meg is lettünk nyugtatva.

Megjelent a magyar

Könyvóriás

1924 oldalon, 934420 sorban

1 millió német és magyar szó, fogalom, szak kifejezés.

Kelemen Nagyszótár magyar-német német-magyar

Megtaláljuk benne:

az egész magyar nyelvincset — az egész német nyelvincset — az összes szakkifejezéseket — az összes szólásformákat — az összes szóképeket — a helyes kiejtést és a helyes hangsúlyt — az új magyar és német helyesírást.

NEM: a szavak egyszerű fordítása,

HANEM: biztos és gyors vezető a nyelv tökéletes használatában.

A két kötet ára félbörkötésben

Lei 3000
350leies havi részletre 3500 lei.

Leválni, kitölteni, beküldeni.

T. LEPAGE könyvkereskedés, Cluj-Kvár.

Megrendelem a KELEMEN Nagy Szótárt két kötet félbörkötésben 3500 lei részletárban, 700 lei utánvét, 350 lei részletre, határidővesztés terhével, tulajdonoguk fenntartásával — készpénzben 3000 lei utánvétellel.

Kelt: _____
Név: _____
Pontos cím: _____

Hirdessen az Uj Keletben

Akkumulátorjait otthon minden vesztély nélkül töltheti PHILIPS izzóhathodos-egyenirányítóval.

450 sz. típus	3	cella	1.3 Amp. áramerősség
327	6	13	
1001	60	60 mA.	
1009	a 327 és 1001 kombinációja		
1017	állandó töltés	3 cella kb. 200 mA.	

Különleges egyenirányítók, oxydizókathodos-egyenirányítók minden célra szállíthatók. Kerjen hálózati anódpótiót az anódtelpek helyettesítésére és hangszórót mindenféle kivételben.

PHILIPS

Vasárnap,
Tava
Ango
férfi
Az Uj Kelet a
zs dőség
Főszerekesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti szerkesztő:
Str. Carol
az Uj Kelet
forrás
Lázár E
délelőtt ün
nyílt meg L
tása. Lázár
yarakozások
get tett: hat
léseről és
tett bizony
nemcsak sz
fantáziája é
ga is, amely
zsidó jellegű
világos tónu
mindig szer
vésznő hang
keretek által
teszi ezeket
még ezután
művésznő
mely a jelek
rekhez vezet
irant nagy
városszrte.
— Ideges
geknek az e
József” kes
fejet és ny
birü idegor
a Ferenc J
és a gerinc
nél is kiv
gyógyszertá
szerüzetek

Pászt
sodro
szállit m
fonat
A M
egyetlen
hat, me

Tavaszi ujdonságok
megérkeztek

Tavaszi ujdonságok
megérkeztek

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagyáruházába

Angol szövetek
férfiöltönyre!

Angol Tweed kabátanyagok
Creperewersieble francia complékra
Crepelin anyagok és selymek
raktárra érkeztek

Angol szövetek
női kabátokra
nagy választékban!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetem és bántás
zs dóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
Str. Carol 81.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg

Lázár Eva képzőművész. Vasárnap
déli ünnepélyes keretek között
nyílt meg Désen Lázár Eva képzőmű-
vészete. Lázár Eva a tehetséghez fűzött
váraokozásoknak, teljes mértékben ele-
get tett: fiatalsága ellenére is elmélyü-
léseről és művészi felkészültségéről
tett bizonyosságot. Ez a fiatal művész-
nemesak színesen tud látni hanem van
fantáziája és belső élmény-gazdagsá-
ga is, amelyekből figuráit és speciál-
s, zsidó jellegű témáit megalkotja. Sötét s
világos tónusok váltakoznak képeim,
mindig szerencsésen egybefogva a mű-
vész hangulataiból adódó formák és
keretek által. Ami legszimpatikusabbá
teszi ezeket a képeket, az, hogy egy-
még ezután kibomló, kivirágzó festő-
művész pályájára világítanak rá,
mely a jelek szerint kivételes és sike-
rekhez vezető lesz. Lázár Eva kiállítása
irant nagy érdeklődés nyilvánul meg
városszerte.

Ideges embereknek és lelkibete-
geknek az enyhe természetes „Ferenc
József” keserűvíz jó emésztést, tiszta
fejet és nyugodt alvást teremt. Világ
bíró ideggyógyosok véleménye alapján
a Ferenc József víz használata az agy
és a gerincvelő súlyos megbetegedései
nél is kiválóan ajánlható. Kapható
gyógyszertárakban, drogeriákban és fű-
szerüzletekben.

Pásztori és Hettmann
Brassó

sodronyárugyár azonnal
szállít mindenféle sodrony-
fonatokat és sodrony-
szöveteket.

A Matild-viz

egyetlen banketten sem hiányoz-
hat, mert ez a vezető márka.

Az új baccalaureatusi törvény lényegesen meg fogja könnyíteni az érettségi vizsgákat

A legközelebbi minisztertanács dönt a kisebbségi iskolák államsegélyéről

(Bucuresti-Bukarest, április 6. Az Uj Kelet tud.). A kormányhoz közelálló lapok értesülése szerint Maniu miniszterelnöknel tegnap nagyfontosságú bizalmas megbeszélés volt, amelyen Costachescu közoktatásügyi és Aurél Vlad kultuszminiszter vett részt. A miniszterek elhatározták, hogy a kisebbségi iskolák állami szubvenciójának kérdését a legközelebbi minisztertanács elé viszik. Ugyancsak a parlamenti színtet követő első minisztertanács fog a baccalaureatu-

si törvény módosításának ügyével is foglalkozni. Az új javaslat szerint, amelyet a legfőbb közoktatásügyi tanács már elfogadott az érettségi vizsgálatok ezentúl is írásbeliek és szóbeliek lesznek, míg a vizsga tárgya a román nyelv, francia nyelv, Románia földrajza, Románia történelme, valamint a jog- és alkotmánytan lesz. A két változó tantárgyat, amelyet csak a vizsga előtt jelöltek ki, eltörli a javaslat, a közoktatásügyi miniszter fenntartja azonban magának azt a jogot

hogy egy hatodik tantárgyat is kijelöljön a matematika, fizika, vagy természettan köréből.

Érdekes ujtítása az új érettségi javaslatnak az, hogy egy bizottság ezentúl csak száz jelöltet fog levizsgáztatni az eddigi kétszáz helyett, a bizottságban pedig helyet kap egy-egy tanár azoktól a liceumoktól, amelyek növendékei a bizottság előtt vizsgáznak. A bizottság elnöke mindig egy egyetem tanár lesz.

Az ellenzéki pártok előzetes hozzájárulás helyett a legélesebb harcot hirdetik a közigazgatási reform ellen

Mégis parlament elé kerül az egészségügyi minisztérium alkoholelles javaslat

(Bucuresti-Bukarest, március 6. Az Uj Kelet tud.). A közigazgatási reform viszontagsági leirhatatlan izgalomban tartja a főváros politikai köréit és különösen a kormányparton belül tapasztalható megrökönyödés, amiért Maniu miniszterelnök mindenáron az összes politikai pártok hozzájárulását akarja megszerezni a javaslatához. Ennek érdekében a tervezet egyre újabb és újabb módosításokon megy keresztül és alig lehet már az eredeti javaslatra ráismerni. A miniszterelnök azzal indokolja magatar-

tását, hogy nyugaton nem egyetlen párt szempontjából alkotják meg az ilyen fontos törvényeket, hanem kikérik az egész közvélemény hozzájárulását. Ezzel azt is kívánja a miniszterelnök elkerülni, hogy maga ellen zudítsa az ellenzéki pártokat.

A miniszterelnök becsületes intenciója azonban a jelek szerint alighanem kudarcot fog vallani. A liberális párt, habár elismeri, hogy a jelenlegi közigazgatási törvény nem jó és módosításra szorul, mégsem akarja az új javaslatot előző-

leg áttanulmányozni és a legelső parlamenti harcot fogja beindítani a törvény ellen. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett a Lupa-párt és az Averescu-párt is.

Bucuresti, április 6. Az egészségügyi minisztérium elkészítette az alkoholizmus elleni törvényjavaslat szövegét. A tervezetet, amely érdekelt körökben óriási konsternációt keltett, főbb vonásaiban már ismertette az Uj Kelet. A javaslat még ebben az ülészakban a parlament elé kerül.

— Párisban emelték a kenyér árát. Párisból jelentik: A városi tanács hozzájárult a kenyér árának emeléséhez. A kenyér új ára 2.10 frank az eddigi 2.05 helyett. A szegényebb néposztály elkésredesssel fogadta a tanács döntését.

Két nagyarányú inszolvencia a csernovici piacon. A csernovici piacot két nagy aranyu fizetéképtelenség tartja izgalomban. Nergel lisztkereskedő és pék 3 millió passzívával jelentett csődöt, míg a Beer-féle textilüzlet két és félmillió passzívával jelentette be fizetéképtelenségét. Utóbbi ügyében az ügyészség is beavatkozott és csalárd bukás gyanúja miatt megindította a vizsgálatot.
INFLUENZA és NÁTHA ELLEN megvéd, torokgyulladás, légcsőhurutot gyógyít az Anacot-pasztila, állandó szopogatása. Egy phioła ára 37.— lei.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyösen ismert Grosz-féle orih. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt ujonnan átalakított, modern bigeniával berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Gicso abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.
Temesvár Loydsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

1000 drb. szebbnél-szebb fiu és leánykaruha érkezett a
Néparuházba
Calea Regele Ferdinand.33.
Darabja 95 lei.

10 % OVOMALTINE hozzáadásával a tej tápértékét 60%-kal emeljük. Az Ovomaltine-s tej kellemes reggeli, kitűnő uzsonna.

— Április 15-én kezdi meg üléseit a leszerelési előértekezetet. Genfből jelentik: A leszerelési előértekezetet április 15-én kezdi meg ülésezését. Az európai népszövetségi tagállamokon kívül résztvesz az előértekezetben a szovjetunió kiküldött delegációja is.

Hirdetmény

— A cluj-i iparhatóság 573—1928. aut. ind. sz. engedélyének keretén belül, alul írott közjegyző közbenjövetele mellett, különböző textilárak, szövetek vásznak selymek, zefírek, mosóárak stb. tételenként is elfognak adatni, április hó 8-iki kezdettel minden nap d. u. 3—7 Cluj, Cal. Reg. Ferd. 35 sz. alatti üzletben (Urania palota sarok) — összesen 816.850 lei értékben. Vevő a vételárral 2.40% illetéket készpénzben kifizetni tartozik. Dr. Ioan Pordeja, notar public.

Hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 4-kor és 6-kor:
HALÁLCSÓK
a Magyar Színházban. Főszereplő: Raquel Meller.
Legdrágább jegy: 30 lei.

Színház - Művészet

Halálcsók

A Magyar Színház óriási filmszenzációja. Főszereplő: Raquel Meller.

A „Hotel Imperial” után a Magyar Színházban olyan filmszenzáció következik, amely izgalmas cselekményben, a fővételiek ragyogó tisztaságában, a színesek ragyogó játékában még a „Hotel Imperial”-t is felül fogja múlta.

Ez a nagy szenzáció: A „Halálcsók”. Lélekzetvisszaejtő fogja minden jelet elnyelni a közönség. Soha emel érdekesebb, fordulatosabb, változatosabb filmet még nem vetítettek.

A „Halálcsók” főszereplői: Raquel Meller és Warwick Ward.

A „Halálcsók”-ot (eredeti címén: Ve menosa) hétfőn kezdik vetíteni Magyar Színházban.

Dacára annak hogy a „Halálcsók” megszerzése minden eddigi mértéket felülmúló finansztikus összege került azert a helyarákat egy banival sem emeltek. Legdrágább jegy: 30 lej. Az összes erkélytűlések 20 lej.

A „Halálcsók”-ot maonként kétszer vetítik: 4-kor és 6-kor.

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Iglói diákok. (Király Ernő vendégjátékával. Leszállított helyárrakkal. Ssz.: 329.)

Vasárnap este fél 7-kor: Aranyhattyu. (Király Ernő bucsufőllépése. Napi bérlet 33. sz. C. Ssz.: 330.)

Vasárnap este: Román előadás. (Ssz.: 331.)

Hétfő: Yes! (Operette-ujdonaság 2-odszor. Napi bérlet 34 sz. A. Ssz.: 332.)

Kedd: Yes! (3-adszor. Napi bérlet 34 sz. B. Ssz.: 333.)

Szerda: Yes! (4-edszer. Napi bérlet 34 sz. C. Ssz.: 334.)

Csütörtök, április 11. este fél 9 órakor: Noszty fiu esete Tóth Marival. (Király Ernő vendégjátékával. Teljesen új szereposztással. Az I. felvonásban Király Ernő mulató jelenete. Premiérbérlet 35. szám. Sorozatszám: 335.)

Péntek este fél 9 órakor: Tatárjárás. (Operettreprez. Király Ernő bucsufőllépése. Napibérlet 35. szám. A. Sorozatszám: 336.)

Szombat délután fél 4 órakor: Erdészleány. (Hírségi előadás nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: dr. Reichert Arthur. Sorozatszám: 337.)

Szombat este fél 9 órakor: Csikágói hercegnő. (A Bajadér, Tatárjárás, Marica grófnő, Csárdáskirálynő szerzőjének, Kálmán Imrének legújabb operettje. Először. Karácsonyi lível, Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Ihász Aladárral. Premier bérlet 36. szám. Sorozatszám: 338.)

Vasárnap délután 5 órakor: Nótás kapitány. (Mérsékelt helyárrakkal. Karácsonyi lível, Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 339.)

Vasárnap délután 6 órakor: Yes. (Operettujdonaság, 5-ödször. Sorozatszám 340.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Csikágói hercegnő. (Operettujdonaság, 2-odszor. Bérletszűnben. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 341.)

Hétfőn este egyneked 9 órakor Csikágói hercegnő. (3-adszor. Napibérlet 35. szám. B. Sorozatszám: 342.)

Kedden este egyneked 9 órakor: Csikágói hercegnő. (4-edszer. Napibérlet 35. szám. C. Sorozatszám: 343.)

Szerdán este egyneked 9 órakor: Csikágói hercegnő. (5-ödször. Napibérlet 36. szám. A. Sorozatszám: 344.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap április 7-én d. e. 11-kor: A fehér néger. Kacagató burleszk 7 felvonásban. És a legújabb világjurnal. Helyárrak: 15 és 10 lej.

Hétfőn délután 4 és 6 órakor: Halálcsók. (Izgalmas filmszenzáció. Ujdonaság. Főszereplő Raquel Meller. Helyárrak: 30 és 20 lej.

Kedden 4 és 6 órakor: Halálcsók.

Szerdán 4 és 6 órakor: Halálcsók. Csütörtökön 4 és 6 órakor: Halálcsók. Péntek 4 és 6 órakor Halálcsók.

Vasárnap 11 órakor mozimatiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. A világ legerősebb embere. (Bohózat 7 felvonásban.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap délután: Az elveszett levél. Vasárnap este: Zsidónó Gh. Florescu fellépésével.

Hétfő szöktetés a szerájból Baranyai Jolán vendégjátékával.

Kedd: Károly nénye. Vigjáték — bemutató.

Szerda: Lohengrin. Veturia Ghibu aszszonyrak és Snejima bukaresti énekesnőnek fellépésével, Adrian Dan Cirtiuval a címszerepben.

Csütörtök: Hét eladó leány. Péntek: Isi király. Opera-bemutató Lya Poppal, Róza Annával, Adrián Dan Cirtiu.

Szombat: Károly nénye. Vasárnap délután: Szöktetés a szerájból.

Vasárnap este: Az elveszett levél. Hétfő: Alareosbál. (Olcsó helyárrakkal.)

Kedd: A várazsló. Dráma-bemutató.

A színházi iroda közleményei:

Csikágói hercegnő. A jövő hét óriási szenzációja a „Csikágói hercegnő”-nek

Rádió műsor

Idő: középeurópai

Vasárnap, április 7. Budapest. 9.30: Ujsághirek, kozmetika. 12.03: Időjelzés, időjárásjelentés. Utána: szimfonikus hangv. Közreműködik: Lászlófy Margit (zongora) és Weicherz Irén (hegedű) Orosz hangv. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.25: Magyar nótákat énekel K. Eitner és Szedő Miklós cigányzene kísérettel. 18.35: Sporteredmények. 18.50: Humoros előadás. 19.25: Vidam est. Egy felvonasosok és dalok. Közreműködnek Kókény Ilona, Dajbukát Ilona, Sándor Böske, Cselényi József és Bársony István. 21.25: Időjelzés, időjárásjelentés, sporteredmények. Majd cigányzene. — Bécs. 11: A Wiener szimfonikus zenekar hangv. 19.25: Kamarazene. 20.15: Egy daljáték előadása. Brünn. 10: Szimfonikus hangv. 16.30: Délutáni hangverseny. 18.05: Operarészletek. 20: Operettzene. 21: Egy operett előadása a Studióból. 22: Kávéházi zene. 5. G. B. Daventry. 15.50: Roger Clayson (tenor) hangv. 16.45: Orgonahangv. 20: Egyházi zene. Hamburg. 12.15: Hangverseny. 17: Dalok. 17.30: Gramofonzene. 20.45: Tarka-est. 23: Esti hangv. Köln. 16.30: Hangverseny. 20: Lohár: „A cárevics” c. operettjének előadása. 23: Tánczene. Leipzig. 15: Verdi „Közölcst” c. operájának előadása. 17.45: (Hegedűszonáták, 19.30: Katonazene. 2. L. O. London. 15.30: Dorothy Bennet (sopran) és John Thorne (bariton) hangv. 21.05: Elsie Sudabby (sopran) hangv. Milano. 16: Szórakoztató zene. 18.45: Rádiókvintett, 21: Egy opera közvetítése a Scalaból. Prága. 12.10: Déli hangverseny. 18.05: Nelly von Graserl hangv. Jenekező dalestje. 20: Vidam felóra. 21.30: Zongorahangv. Róma. 13: Rádió-trió. 20.45: Részletek Bossini és Puccini operáiból.

Hétfő, április 8. Budapest. 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Beer Olga (ének), Garai Margit (celló) és Pucgrac László (zongora.) 12.05: A háztitriójának hangv. 16: Asz szonyok tanacsadója. 17.40: Cigányzene. Margittay Margit magyar nótákat énekel. 19.40: Mozart-est. Közreműködik Medek Anna operaénekesnő és Konez János hegedűművész. 21.20: A Bachmann-trió hangversenye. Majd jazz-bond. Bécs. 16: Délutáni hangv. 20.05: Max Springer-est. 21.30: Zenekari hangv. Brünn. 12.30: Hangverseny. 16.30: Hangverseny. 18.55: Egy opera közv. Prágából. 5. G. B. Daventry. 16: Tánczene. 18.30: Könyvi zene. 21.30: Karének. 22.15: Tánczene. Kattowitz. 12.10: Gramofonzene. 17.55: Tánczene. 20.30: Hengv. 2. L. O. London. 12: Maude Willis (sopran) és Robert Clotworthy (bariton) hangv. 15: Phyllis Wels (sopran) hang. 16.15: Tánczene. 18.45: Haydn zongoraszonáták. Milano. 12.30: Hangv. 16.30: Jazz-zene. 17.20: Gyermekkarének. 23: Jazz-band. Nápoly. 17: A. Sorrentino (sopran) hangv. 21: Egy opera közv. Prága. 12.30: Hangv. 16.30: Hangv. 19: Dvorák „Rusalka” c. operájának közv. 22.20: Gramofonzene. Toulouse. 13.10: Dalok. 22 óra 30: Hangverseny. 21: Orosz dalok.

— A Pápa Bajorországban. Münchenből jelentik: Azaugsburgi lapok beavatott helyről azt a hírt közlik, hogy X. Pius pápa 1930-ban Bajorországba utazik a oberammergauti passió-játékok megtekintésére.

DR. HERZL TIVADAR ŐSÚJORSZÁG (ALTNEULAND)

REGÉNY

HA AKARJÁTOK NEM MESE...

FORDITOTTA:
MÁRKUS ALADÁR

Ara füzve 120.— lej, diszkötésben 240.— lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILBEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti:

A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét;
a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit;
a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ara 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Az új csóbbá

(Cluj-Kolozs) let tudósítóját körzetének kapcsolatban ipar nagy ap bön álló vá meretes, Ma ruár 21-én, öt éven át fo zatali vámok tarifát megáro sok, szövterjessék el

1. Az ipar programja vezete, párt tervbevett d

2. Melyek telek, amely nak feltetlen

3. Milyen a re szóló fok ről-évre.

4. A kért tok.

Mindezek március 15- gyárpar em junius eisejé kerte, mert s hogy megáll séges egy d Romániában lizálás feltéte választában a kedett, hogy

a jelenleg mellett az sa

és ennek munkálatoka miniszterium mét felhívta kezzék a b vambizottsá

Katonasá set mezőga karesti tudó lésügyi min tések szerin

DEVIZ

Zürich	—
New York	—
London	—
Páris	—
Milano	—
Prága	—
Budapest	—
Belgrád	—
Bukarest	—
Varsó	—
Bécs	—
Berlin	—

Közgazdaság

Az új vámtarifa öt év alatt fokozatosan olcsóbbá akarja tenni a belföldi iparcikkek árát

(Cluj-Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az UGIR kolozsvári körzetének péntek délutáni ülésével kapcsolatban megírtuk, hogy a gyár-
ipar nagy apparátussal készül a küszöbön álló vámtárgyalásokra. Mint ismeretes, Madgearu miniszter még február 21-én, amikor elhatározta, hogy öt éven át fokozatosan csökkenő behozatali vámok alapján akarja az új vámtarifát megalkotni, felhívta a gyáripárosok szövetségét, hogy iparáganként terjesszék eléje a következő adatokat:

1. Az ipari üzemek racionálizálási programja és annak végrehajtási tervvezete, párhuzamosan az importvámok tervbevett degresszivitásával.

2. Melyek azok a minimális vámtételek, amelyekre minden egyes iparágnak feltétlenül szüksége van.

3. Milyen arányban kívánják az öt évre szóló fokozatos vámcsoökkentést évről-évre.

4. A kért vámvédelmet igazoló adatok.

Mindezeket az adatokat a miniszter március 15-ig kívánta megkapni, de a gyáripar ennek a határidőnek legalább június elsejéig való meghosszabbítását kérte, mert szüksége van erre az időre, hogy megállapíthassa, mennyiben lehetséges egy degresszív jellegű vámtarifát Romániában bevezetni az ipari racionálizálás feltétele mellett. A minisztérium válaszában arra az álláspontra helyezkedett, hogy

a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett az új vámtarifa megalkotása nem tűr halasztást

és ennek megfelelően az előkészítő munkálatokat az ipari és kereskedelmi minisztérium meg is kezdte, egyben ismét felhívta a gyáripart arra, hogy igyekezzenek a bekért adatokat idejében a vámbizottság rendelkezésére bocsájtani.

Katonaságot akarnak kérni az elkesztett mezőgazdasági munkálatokhoz. Bukaresti tudósítónk jelenti: A földművelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint az ismét télire fordult idő-

tani.

A másodszori felszólítás alapján C. Orghidan, az UGIR vámbizottságának elnöke és C. R. Mircea szenátor, az UGIR vezérigazgatója több ízben tárgyalt Madgearu miniszterrel és ezen megbeszélések során a nagyipar képviselői arra a meggyőződésre jutottak, hogy

a miniszter nem hajlandó lemondani a degresszív vámtarifa bevezetéséről, viszont a vámdíjcsökkenést kész a különböző iparágak ter-
melési feltételeihez idomítani

és indokolt esetekben ahhoz is hozzájárulni hogy a jelenlegi vámok leépítése csak a vámtarifa, életbeléptetésétől számított harmadik, vagy negyedik évben vegye kezdetét. A degresszív vámtarifa legfőbb célja tudvalevőleg az hogy lépésről-lépre leépítse a belföldi iparcikkek árát. Madgearu miniszter ennek érdekében

arra is hajlandó, hogy a degresszív vámtarifa helyett állandó jellegű vámtarifát léptessen életbe öt évi időtartamra, ha a gyáripárosok kötelezik magukat arra, hogy a stabil vámtarifa érvényben tartásának ideje alatt előre megállapított százalékos arányban évről-évre le fogják szállítani termelvényeik árát.

Ugy látszik, hogy gyáripárnak ez a második megoldás inkább megfelel és azokon a tárgyalásokon, amelyek sorrendjét tegnapi számunkban közöltük, az UGIR ebből a szempontból is megfogja az egyes iparágak képviselőit kérdezni. Amennyiben a gyáripar a minisztérium által proponált lehetőségek egyikét sem tartatná elfogadhatónak, az UGIR arra fogja felkérni tagjait, hogy más megoldási módra tegyenek konkrét javaslatot az új vámtarifa tekintetében.

járás károsan befolyásolta az őszi vetéseket, azonkívül a tavaszi mezei munkálatokat is késlelteti. A gazdák állatállományára nagyon rossz állapotban van a kemény tél miatt súlyosra vált takar-

Meghívó

A Medgyesi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Medgyesen, 1929 április hó 21-én d. e. 11 órakor, az intézet helyiségében megtartandó XXII. rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a XXII. üzletévről.
2. A felügyelőbizottság jelentésének, az 1928. évi számadásoknak és nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági indítványnak tárgyalása és a fölmentvények megadása.
3. Az igazgatóság kiegészítése.
4. Indítványok.

VAGYON Mérleg-számla 1928 december 31. TEHER

Pénztárkészlet	2,261.952	Alaptőke	10,000.000
Tárcaváltók	32,376.070	Tartalékalap*	1,500.000
Értékpapírok	233.500	Kétes követelések tartaléka**	750.000
Folyószámlaadósok	39,869.914	Nyugdíjalap***	520.252
Ingatlanok	2,000.000	Folyószámlai hitelezők	8,075.765
		Betétek könyvecskére	44,712.151
		Betétek folyószámlán	7,299.775
		Visszleszámított váltók	1,887.529
		Fel nem vett osztalékok	10,449
		Átmeneti kamatok	350.623
		Nyereség	1,634.892
	76,741.436		76,741.436

Az igazgatóság.

* Ez évi hozzájárulással Lei 1,600.000.
** Ez évi hozzájárulással Lei 1,100.000.
*** Ez évi hozzájárulással Lei 570.560.

mányhiány következtében. Illetékes körökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az elmaradt mezei munkálatokhoz a hadsereg segítségét fogják kérni.

Felhívás! Tekintve, hogy tárgyalásokat folytatok ügyfelem megbízásából a dr. Luiliu Mezei cluj-i szállítócég egyes berendezési tárgyainak átvétele tárgyában, felhívom mindazokat, kiknek nevezett szállítócég ellen követeléseik vannak, hogy ezeket iródamban 5 napon belül annál is inkább jelentik meg, mert ellenkező esetben a be nem jelentett követelések figyelmen kívül fognak hagyatni. — Cluj 1929 április 6. Dr. Fischer József ügyvéd Cluj, Str. Memorandului 18.

Ajánlunk elsőrendű

50 literen felel, valamint vasontelékben mennyiségben a legolcsóbb árakon éspe. ig: Magurai fajborok, rizling, király leányka, muskotály, szeremi zöld, fourmind srb. Ia. asztali borok és óborok is minden minőségben. Megrendeléseket

Fraji Feiger Testvérek céghez Simleul-Silvaniei kériük.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óriádetések díja előre fizetendő. Feligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó helyeg melléke van. Eijegyzési díjak díja 250 lej.

Hirdetmény. Az itteni egybekötve nyilvános kár- és gőzfűtővel több évre bérbeadandó. Reflektánsok forduljanak a hitközségi elnökséghez. Comunitatea ort. izr. Huedin. Berger Abraham.

Különbejárta utcai butorozott szoba 2-3 fiatalembernek kiadó, esetleg kocsikkal Rudolf-ut 54. 1758

Palesztina legfinomabb aszudor megrendelhető a „Safuth” zsidó könyvkereskedés útján. Cluj, P. Mihai Viteazui 39. szám.

Keresünk azonnali megvételre tüzmentes könyvszekrényt. Ajánlatokat „Bank” jellegre a kiadóba kériük. 1755

Nagybányai szép szilvat angriában 19. MDD szilvat hecszerrel 23 lejért szállit utánvétel. Detában 3 lejtel dragább. Róóz, Teutj de sus. 1755

4-5 szobás lakást keresek, lehetőleg külföldön telken. Cim a kiadóban.

Hirdetmény. A társasági ünnepi rituális fűdőt f. é. május hó 1-től 1. esetleg több évre bérbeadni óhajtja, fe kéretnek a pályázók, h gy 10.0 0 lei bant-pénzzel ellátott ajánlatakat f. hó 21-ig adják be. Feltételek a hitközségi irodában tudhatók meg. Tárgu-Mures, 1929 április hó 1-én. Hitközségi Elnökség.

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324-3240	—	—	49225	8242	11040	17696	64065	1924
Newyork	168-15	51980	5197750	2559	16815	57380	71175	33760	—
London	814-10	252250	203125	12417	81750	27425	34540	16388	48575
Páris	659-659	203120	272000	—	6900	24150	278175	13.95	39087
Milano	882-882	272000	153825	13300	88175	30000	3726	17678	52337
Prága	49850	153800	905900	—	49875	169950	210812	—	2.625
Budapest	2940-2940	906000	91250	—	296	—	123950	5840	—
Belgrad	—	91250	30875	1520	—	100750	125025	592850	176
Bukarest	—	30900	30875	—	—	34050	42262	2005	60
Varsó	1920	5030	8830	—	1915	643500	7978	37860	—
Bécs	2368-2368	7506	7394	—	2360	80375	—	47480	—
Berlin	4005-4005	1232250	12320	—	3999	136070	16880	80.995	—

Száz lej árfolyama: Zürich (zárlat) 30875, Páris 1520 Budapest 34050, Bécs 42262, Prága 2005

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Az agyagmelegítő

Irta: LUIGI PIRANDELLO

A kérdés ez: Ha a sötét tölgyek ott állanak kettős rendben a négyszögletű nagy téren és nyarón arra szőigálnak, hogy árnyékot nyújtsanak, vajon mi ezeknek a hivatásuk télviz idején? Nyilván az, hogy erős esőzés, vagy havazás után, az arrajárókat vízzel borítsák el, valahányszor egy kicsiny szélrohám megmozgatja tar koronájukat.

A második kérdés: Ha ezek a tölgyek télviz idején ilyen kíméletlen dolgot cselekszenek, vajon nyáron valóban frissítenek és védnek-e járókelőket. A felelet: Nem!

Nos tehát.

Az ember természete, ha valami tetszik neki, akkor elfogadja anélkül, hogy megköszönne, ehhez jogot érez. Viszont ha valam rosszul esik neki akkor türelmedenkedik és ordít. Ilyen könnyen és érzékenyen érinthető oktalán állat az ember. Meg vagyok róla győződve, hogy nem menne el a tölgyek alatt amikor az eső alább hagyott. Az ember egyenesen akar boszszankodni.

A tölgyek közelében elhagyott kiosk állott, Papare ur üzlete. A kiosk állott, Papare ur üzlete. A egy kávéháziéle emlékedett, lából való kávéház, valami barak-féle ami azonban tarkán be volt festve és ez a tarkaság titkolta, hogy a kávéház falai fából vannak. A kávéházban művésznők is működtek egy fűhíjas zongora mellett. Nem lehet mondani, hogy az üzlet rosszul ment, mert este tele volt a legkülönbözőbb publikummal, a kik szivar- és cigarettafüst mellett mulattak a tudóbajos »művésznők« grimaszain és majmolásain. A szerencsétleneknek már szinte semmi hangjuk nem volt, de azért énekeltek. Énekeltek a kezükkel főleg a lábukkal, amiket az ég felé dobáltak. (Nagyszerű! Bravó! Dacapo!)

E publikum kedvéért a kiosk tulajdonosa: Papare ur is, éjfél utánig maradt a helyén, fáradtan és fázósan. Ott ügyelt a szivarokra, a steeringer tyákra, a gyufára, az estilapokra.

Este felé szokott jönni a kioskba, itt megvárta unokáját, egy kicsiny leányt, aki agyagból készült melegítőt hozott neki. Felemelte, meghimbálta, azután hamut hintett rá és engedte, hogy a parázs tovább égjen. Annyi fáradságot azonban nem vett magának hogy lecsukja a hordozható kályha apró ajtját. Meg kell hagyni, Paparenak szüksége volt erre az apró kályhácskára, amely éppolyan öreg és törékeny volt, mint jómaga.

Csodálatos dolog volt mindenestre, hogy ez az ember egészséges lábak nélkül és valamire való hang nélkül ujságot árusított.

Papare fizikumát nemcsak az évek örölték meg, nemcsak az öregség gyöngítette le hanem a szegény ember lelke is sokat szenvedett az évek során. Az első szerencsétlenség akkor érte, őt, amikor a szent atyát megfosztották trónjától, a második, amikor meghalt a felesége, a harmadik, amikor egyetlen leánya távozott az élők sorából. Borzasztó halál volt, egy szárnalmas kórházban, miután meggyalulták. Azonban utána megmaradt a gyermek

kicsiny unokája, aki miatt érdemesnek tartotta tovább folytatni az életet, tovább szenvedni. Hiszen, ha nem kellett volna eltartania ezt a szerencsétlen esőpséget...

Papare a nyomott és terhelt öregség típusa volt. Nagy kalapja beesett egészen a nyakába és a szeme alá. Különös nagy karimájú kalap volt, ő maga sem tudta, kitől kapta. Amikor a helyén ült és szemével pislálkolt, mintha mondogta volna:

— Ime, itt vagyok, lássátok! Ha élni akarok, kell hogy hordjam ezt a kalapot, amely engem arra figyelmeztet, hogy van célom ezzel az élettel.

De micsoda élet volt micsoda élet! Azelőtt tucatszámra adták át neki a lapokat, most a kihordó számalomból adott kettőt, hármat neki. Olyanokat amik már visszamaradtak nála. A fiatalabb újságírók minden lapot elkapkodtak előle.

Egyszer valahogy szerencséje volt. Két tucat lapot is kapott. Nagy esemény történt: Oroszországban kilitított a forradalom. Papare felemelte a vállát, megint csak pislogott a szemével, vette az újságsomót, kedve lett volna futni vele és kiabálni:

— Kilitított Oroszországban a forradalom!

— Nagyon érdekes a »Tribuna« mai száma!

A Volturino-uton két portás állandó vevője volt és ezek várták az újságot. A többi azutan eladta a közeli munkásnegyedben, mert még mindig akadnak emberek, akik nem tudtak odaférközni a fiatal rikkanshoz. Este tíz órakor elnyütn és fáradtan ment a kioskjába, ahol elaludt.

Ezuttal nem iatta kis unokáját, amint rongyos ruhaeskájában jött, kezében a kicsi agyagmelegítővel. Amikor a kisleány megérkezett, a fáradt ember felébredt, gépiesen felvette a melegítőt, meghimbálta és egyszerre — paf! — az edény darabokra tört.

A járókelők fenhangon nevettek, részint Papare kétségbeesett arcán részint a kisleány naivságán, aki össze akarta szedni a forró eserépdarabokat.

Nagyapó és unoka meredten néztek egymást. Papare kinyújtott kezekkel állott, ugyanugy, ahogy himbálta a melegítőt és önmagát okolta, amiért olyan erősen lóbálta. De végül magára eszmélt, fejét fölvágta és így szólt a körülállókhöz:

— Csak nevésetek! Éljen a vidámság, éljen, éljen! Ma este vidám leszek én is, higyjétek el nekem! Eredj haza, Nina, eredj! Talán jobb is, hogy így történt.

Aztán az újságok körül foglalatostkodott.

Kis idő múltán kibujt kioskjából és elment a munkásnegyedbe. Fázott és úgy gondolta, hogy a kicsiny séta föl fogja melegíteni. De végül elfáradt és hazafelé sétált. Mielőtt belépett kioskjába, menézte a helyet, ahol kicsiny melegítője darabokra tört.

A »kávéházból« kihallatszottak a zongora érdes ütemei és olykor a vendégek tapsa és fütyje. Kopott kabátját fülig felgyűrte, kezei a hidegtől meggrbültek, néhány újságot vett a hóna alá és odanézet a kávéház felé.

Isteneim, ott puncsot isznak, meleg, jó puncsot, ami fölmelegíti a beleket, az ember csontjaiba száll és fölleszti a lelkét. Brrr!

— Papare! — kiáltott valaki rekedten a kiosk belsejéből.

— Ki az?

— Én vagyok, Rosalba! Hol a kicsiny melegítő?

— Rozalba? Ki az a Rozalba?

— Vignas Rozalba. Nem emlékszel már rá? Rozalba Vgnas!

— O! — kiáltott Papare, aki emlékébe idézte a kávéház egykori és mai énekesnőit. Mondd csak, miért nem megy be a meleg helyiségbe? Mit keresel itt?

— Azért jöttem hogy téged megvárjalak. Nem jössz be?

— De mit akarsz tőlem? Gyere csak, nézz ki, látni szeretnék...

— Nem láthatsz, mert guggolva ülök itt a kicsiny asztal alatt. Gyere csak be, azt hiszem, jól fogjuk érezni magunkat.

Papare megkerülte a kioskot és meghajolt, hogy bemenjen az ajtón.

— Hol vagy?

— Itt vagyok! — mondotta a nő.

A nőt azonban nem lehetett látni, úgy elbujt az asztal alatt, amelyre Papare újságokat, szivart, gyertyát és gyufaskatulyákat helyezett.

— Hol a kicsi melegítő? — kérdezte a nő megint az asztal alól. Nincs meg a melegítő?

— Csend! Eltört. Amikor lóbáltam, kieszott a kezemből.

— Nohát! Hisz' akkor te meg fogsz halni a hidegtől. Meg fogsz egyszerűen fagyni. Amikor idejöttem, számitottam rá, hogy itt lesz a kicsi melegítő. Gyere csak be azért, ülj le. Talán az én

Pénz megtakarítás

legbiztosabb módja, ha

üveg, porcellán és zománcozott edény

szükségletét első kézből olcsón beszerzi

Ausländer

üveg és edényáruházában.

Főüzlet: Cluj, Calea Regele Ferdinand 67. (Marianummal szemben).

Fióküzlet: Piața Mihai Viteazul 37. sz. (Rose w ig-ház.)

jelenlétem fel fog melegíteni.

— A te jelenléted? ... Nincs sok értelme... Öreg vagyok, gyermekem erigy, erigy, mit akarsz tőlem?

A nő felelőlegesen, nagyon csúnyán nevetett és megfogta az öregember lábát.

— Eredj az ördögbe — dühösködött Papare és elhárította a nő kezét. Micsoda pálinkaszag van itt... Bizonyára ittál...

— Egy keveset ittam, az igaz. De ülj csak le, van nekem is egy agyagból való kicsi kályhám.

A nő valami meleg csomagot helyezett az öreg ember lábára.

— Mi van ebben? — kérdezte az öreg.

— Az én kislányom.

— A te kislányod? Tehát magaddal hoztad a kislányodat?

— Elzavartak hazulról, Papare. Elzavartak, mert a gyermek apja elhagyott.

— Ki volt a gyermek apja?

— Cesar, nem ismered? Most az utcán vagyok és itt van velem a gyermek.

(Vége következik)

Az egész város

HELLMANN-kenyeret kér.

Az összes kereskedők

HELLMANN-kenyeret ajánlanak,

de vigyázat!

mert csak az a valódi

Hellmann-kenyér,

amelyiken rajta van az ilyen

buzakalász koszorus

jelvény.

HELLMANN

HELLMANN

MAURAC EGÉSZSÉG

Germandise
FOGPASZTA ÁLTAL

SZERVEZT
Ejtel tel
KIACCI
SI
ELOJIZ
Eje
Lej
Ej

X cv.

1929

* 5689 é

Szu a hon

A kétmillió London uccái kete szénbucka ményességgel g ség feltétlen gény embere. George munk v érol bebizo realizalható é arra, hogy p kihült tüzhe az új remény munkanélkül szikrázó, mer borított terül A délisark u lyet jegesme régiben fede kapitány s a csuesára kit lobogót.

Ezen a dé mint az észal s a tudomán kívül csak eg hetőség kíná lás művészet kapcsolaban liekre gondol diplomáciai Egyesült Á meg a szuven zett területek urainak ez s zonnnyal azér legszivesebbe a munkanélk aszálás nem munkanélkül

Hogy ezen zethetné Ang felfedezett d társának fir képzelmé. Me tekről se ol se kávé, se reket nem a délsarki igényt arra a legujabb mezék meg me ellen, v angol whis velük a oiv kilátás, hog gol birokra a déli sark hessen kikül kon nincsen civilizáció n az angol in váltó eszmé őket nyomó

Miért hát amellyel A értékü terül ni az állan annak idejé lia fölött ki Ezek a teri értékesebb amelyek ha angliai ele ba a gyar dussasztják dagságuyá

Ha mégis ezt a szuven